

Consultatiereactie – Nationale Visie op duurzame koolstof in de chemische industrie

Met belangstelling hebben de Afvalvergroeners, een samenwerkingsverband van de afvalenergiecentrales (AEC's) Attero, AVR en EEW, kennisgenomen van de *Nationale Visie op Duurzame Koolstof in de Chemische Industrie*. Deze visie laat zien hoe de chemische industrie fossiele grondstoffen kan vervangen door secundaire grondstoffen, duurzame biograndstoffen of CO₂ als alternatieve koolstofbronnen.

Allereerst vinden de Afvalvergroeners het van belang te benadrukken dat dit inspraakmoment samenvalt met diverse lopende initiatieven vanuit zowel de Nederlandse overheid als de Europese Unie. Denk hierbij aan trajecten zoals de Taskforce Raffinagesector, de beleidsvisie op afvalverbranding richting 2030 en 2050 en het concept Circulair Materialenplan (CMP). Daarnaast wordt gewerkt aan de actualisatie van het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE). Bovendien is onlangs de EU Clean Industrial Deal verschenen met een flink aantal dossiers dat raakvlakken heeft met de Duurzame Koolstofvisie.

Deze ontwikkelingen zijn stuk voor stuk relevant voor de verdere uitbouw van de chemische recycling. De Afvalvergroeners pleiten er daarom voor om de voortgang van deze dossiers zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen en in samenhang te beschouwen.

Onze inbreng focust op twee punten: 1) import van duurzame koolstof, 2) afvalverbranding als sleutel voor circulaire koolstof.

1. Ruimte voor import

De Nederlandse chemische industrie exporteert circa 80% van haar producten. Om circulaire ketens te realiseren, is het essentieel dat een aanzienlijk deel van deze producten weer als secundaire grondstof wordt teruggevoerd naar Nederland. De Duurzame Koolstofvisie erkent terecht dat hiervoor zowel optimalisatie van Nederlandse afvalstromen nodig is als grootschalige import van afval, recyclelaat en pyrolyseolie.

De nadruk in het CMP op de verwerking van uitsluitend Nederlands afval en de beperking van import staat op gespannen voet met de hierboven geschetste realiteit. De Afvalvergroeners pleiten er daarom voor om de toekomstige verwerkingscapaciteit van afvalenergiecentrales (AEC's) en installaties voor chemische recycling integraal te beoordelen in het kader van de toekomstige vraag naar duurzame koolstof voor de Nederlandse industrie. Verduurzaming van de Nederlandse industrie vereist immers een gelijk speelveld binnen Europa, waarin secundaire grondstoffen vrij kunnen circuleren. De Clean Industrial Deal bevestigt deze benadering:

“The Commission will adopt a Circular Economy Act in 2026, which will accelerate the circular transition, building on our single market. The Act will enable the free movement of circular products, secondary raw materials and waste.”

Nederland dient zich derhalve actief voor te bereiden op een rol als Trans-Regional Circularity Hub, waarbij plastic afval uit eerder geëxporteerde producten wordt teruggehaald voor hoogwaardige circulaire toepassingen.

Wij bepleiten kortom een Europese aanpak gericht op zelfvoorziening door optimaal gebruik te maken van alle Europese afvalstromen voor recycling.

2. CO₂ uit afvalverbranding: een sleutel voor circulaire koolstof

De Afvalvergroeners onderschrijven dus het belang van de transitie naar duurzame koolstof en waarderen dat de visie expliciet erkent dat *“tijdens het ver- of gebruik van de producten of ten slot bij afvalverbranding de in producten opgeslagen CO₂ vrijkomt als koolstof”* (p. 8). Ook het gemaakte onderscheid tussen emissies die via de energietransitie kunnen worden aangepakt en emissies die dat niet kunnen, is waardevol.

Juist bij die laatste groep – de emissies uit gebruik en afvalfase – ligt een kans die onderbelicht blijft: het benutten van CO₂ afkomstig uit afvalverbranding als grondstof voor de chemische industrie. Het expertadvies hierover is helder: *“In een duurzaam koolstofchemie-systeem is er geen belangrijke plaats voor verbranding of waste-to-energy, behalve voor werkelijke probleemstromen”* (p. 19).

Hoewel maximale recycling een logisch uitgangspunt is, zijn sommige afvalstromen (nog) niet recyclebaar. Verbranding van deze stromen (en de residustromen uit recycling) is onvermijdelijk. Daarmee ontstaat een realistisch en beleidsmatig urgent vraagstuk: **hoe beperken we de koolstofverliezen bij deze verbranding?** Hier biedt *Carbon Capture and Utilisation* (CCU) perspectief. Door CO₂ niet als residu maar als grondstof te benaderen, koppelen we afvalverwerking aan de grondstoffenstrategie van de chemische sector.

Deze benadering past bij de ambitie van de visie om reststromen als bouwsteen voor de circulaire economie in te zetten. De Afvalvergroeners pleiten er daarom voor om CO₂-afvang uit afvalverbranding en het hergebruik daarvan in de chemie expliciet onderdeel te maken van de beleidskoers. Dit biedt niet alleen een completer beeld van de circulaire koolstofkringloop, maar ook een concrete oplossingsrichting voor een onvermijdelijk deel van de uitdaging.

Samenvattend, zijn de Afvalvergroeners tevreden met de concept visie en de denkrichting die deze optuigt voor de inzet van duurzame koolstof in de chemische industrie. Wij adviseren om binnen deze visie ruimte te creëren voor de import van duurzame koolstof en om de potentie van CO₂ uit afvalverbranding als grondstof te benutten. Neem deze onderdelen mee in de uiteindelijke visie, inclusief stimulering van pilots en opschaling via innovatiebeleid, wet- en regelgeving en de noodzakelijke investeringsprikkels.

DE AFVAL VERGROENERS